

у процесуальному рішенні. Загальновідомі факти є фактами, вони входять у предмет доказування, а преюдиція є доказовим правилом оперування преюдиціальними фактами.

Список використаної літератури:

1. Теория доказательств в советском уголовном процессе / Под ред. Жогина Н. В. — М: Юрид. лит., 1973.
2. Фаткуллин Ф.Н. Общие проблемы процессуального доказывания / Фаткуллин Ф.Н. — Казань: Изд-во Каз. Ун-та, 1973.
3. Левченко О.В. Общеизвестные, преюдициально установленные и законом презюмируемые факты и особенности их использования в уголовно-процессуальном доказывании : дис. ... кандидат юридических наук : 12.00.09. / Левченко Ольга Владимировна. — Казань, 1994.

КОВАЛЬЧУК С. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Івано-Франківського юридичного інституту,
кандидат юридичних наук, доцент

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ У СТРУКТУРІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКАЗУВАННЯ

Дослідження доказів законодавцем не відноситься до числа елементів (етапів) процесу доказування (ч. 2 ст. 91 КПК України), але у низці норм кримінального процесуального закону термін «дослідження» використовується у двох аспектах: 1) для позначення розумово-практичної діяльності слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, спрямованої на пізнання обставин кримінального провадження (ч. 2 ст. 9 і ч. 1 ст. 94 КПК України). У цьому аспекті термін «дослідження» відповідає широкому розумінню поняття «доказування», за якого воно визначається як «дослідження обставин справи шляхом збирання та оцінки доказів» [1, с. 272]; 2) для позначення способу пізнання судом та учасниками кримінального провадження змісту доказів (ст. 23, ч. 1 ст. 69, ч. 1 ст. 266, ст. 357 — 359 КПК України). У наведеному аспекті вказаний термін відповідає широко використовуваному у доктрині кримінального процесу терміну «дослідження доказів».

Водночас, визначаючи структуру кримінального процесуального доказування, вчені-процесуалісти неоднозначно підходять до визначення місця в ній дослідження доказів. Так, одна група вчених розглядає дослідження доказів, поряд з їх перевіркою, в якості самостійного елемента (етапу) процесу доказування [2, с. 205; 3, с. 232]. Друга група вчених

відзначає тотожність дослідження доказів їх перевірці [4, с. 45; 5, с. 114]. Третя група вчених надає дослідженню доказів або більш широкого розуміння та включає до нього перевірку й оцінку доказів [6, с. 194], або більш вузького розуміння та охоплює дослідження доказів іншими елементами (етапами) процесу доказування — їх збиранням [7, с. 10] чи використанням [8, с. 8].

Аналізуючи наведені позиції, потрібно відзначити, що, по-перше, за своїм етимологічним значенням термін «дослідження доказів» виступає істотно наближеним до терміну «перевірка доказів». Так, у сучасній українській мові термін «дослідження» визначається як дія за значенням досліджувати, а термін «досліджувати» — як ретельно обстежувати кого-, що-небудь, уважно знайомитися з чим-небудь для встановлення чогось [9, с. 321]. Термін «перевірка» розглядається як дія за значенням перевіряти, а термін «перевіряти» — як оглядаючи, досліджуючи і т. ін. щось, з'ясовувати що-небудь, пересвідчуватися в чомусь [9, с. 903]. По-друге, у процесуальному аспекті дослідження доказів являє собою розумово-практичну діяльність, спрямовану на пізнання змісту доказів. Зміст дослідження доказів складає сукупність способів, які використовуються суб'єктами доказування для досягнення його мети. Зокрема, способами дослідження речових доказів виступають: 1) їх огляд, який під час досудового розслідування проводиться у ході: а) слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, у результаті проведення яких вони були виявлені та вилучені; б) огляду речових доказів як самостійної слідчої (розшукової) дії; в) слідчих (розшукових) дій, під час яких перевіряються або використовуються речові докази; а під час судового провадження — у ході: а) судових дій, під час яких перевіряються або використовуються речові докази; б) огляду речових доказів як самостійної судової дії; 2) проведення експертизи, об'єктом якої виступають речові докази.

Дослідження речових доказів як спосіб пізнання їх змісту має місце як під час збирання доказів, так і в ході їх перевірки, що дозволяє погодитися з позицією вчених, які вказують на тісний зв'язок дослідження доказів з їх збиранням, перевіркою та оцінкою [10, с. 65] і відзначають відсутність достатніх підстав для виділення дослідження доказів в якості самостійного елемента структури доказування [11, с. 23].

Список використаної літератури:

1. Стецовский Ю. И. Конституционный принцип обеспечения обвиняемому права на защиту / Ю. И. Стецовский, А. М. Ларин. — М. : Наука, 1988. — 320 с.
2. Котюк І. І. Судова гносеологія : проблеми методології та практики : Дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Іван Ілліч Котюк. — К., 2008. — 427 с.
3. Рогатинська Н. З. Деякі проблеми щодо доказування та його елементів за чинним Кримінальним процесуальним кодексом України / Н. З. Рогатинська.

ка // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. — 2015. — № 2. — С. 230-235.

4. Егоров Н. Н. Теоретические и прикладные проблемы учения о вещественных доказательствах : Дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Николай Николаевич Егоров. — Иркутск, 2005. — 376 с.
5. Орлов Ю. К. Основы теории доказательств в уголовном процессе / Ю. К. Орлов. — М.: Юрист, 2009. — 175 с.
6. Стоянов М. М. Властивості доказів у кримінальному процесі України : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Микола Михайлович Стоянов. — Одеса, 2010. — 245 с.
7. Кубрак П. М. Деякі теоретичні та практичні питання доказування в стадії досудового розслідування / П. М. Кубрак // Еволюція уголовного судопроизводства на постсоветском пространстве (книга вторая) : Материалы международной научно-практической конференции. — К. : Университет экономики и права «КРОК», 2006. — С. 3-13.
8. Селиванов Н. А. Советская криминалистика : система понятий / Н. А. Селиванов. — М. : Юридическая литература, 1982. — 152 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. — 1728 с.
10. Тертышник В. М. Доказательства и доказывание в советском уголовном процессе : Фондовая лекция / В. М. Тертышник. — Х. : ХИВД, 1992. — 80 с.
11. Новик В. В. Криминалистические аспекты доказывания по уголовным делам: проблемы теории и практики : Монография / В. В. Новик. — СПб. : Юридический центр «Пресс», 2005. — 471 с.

МУДРАК І. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу, кандидат юридичних наук

ЩОДО ПОНЯТТЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ПОТЕРПІЛОГО НА ПРОЦЕСУАЛЬНУ КОМУНІКАЦІЮ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Права потерпілого в кримінальному провадженні передбачені ст. 56 КПК України та дозволяють згрупувати їх таким чином: права, що можуть бути реалізовані протягом усього кримінального провадження; права, що можуть бути реалізовані протягом досудового провадження; права, що можуть бути реалізовані протягом судового провадження; права, що можуть бути реалізовані на інших стадіях та в особливих порядках кримінального провадження. Повідомлення потерпілого про його права та обов'язки здійснюється шляхом вручення йому пам'ятки про процесуальні права та обов'язки. Слідчий, прокурор, суд, вручаючи пам'ятку, повинен роз'яснити конкретний зміст викладених у пам'ятці прав та обов'язків [1, с. 170]. Так, відповідно до ч. 2 ст. 345